

LÄNSI-SUOMEN
YMPÄRISTÖLUPAVIRASTO

Helsinki

LUPAPÄÄTÖS

Nro 74/2007/4
Dnro LSY-2005-Y-315
Annettu julkipanon
jälkeen 6.7.2007

ASIA Siirtoviemäriin rakentaminen Pitkäsalmeeen, vesialueen ruoppaaminen sekä töiden aloittaminen ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä, Turku ja Kaarina

LUVAN HAKIJA Turun seudun puhdistamo Oy

HAKEMUS Turun seudun puhdistamo Oy on 4.11.2005 Länsi-Suomen ympäristölupavirastoon saapuneella hakemuksella, jota on täydennetty 22.3.2006, pyytänyt lupaa siirtoviemäriin rakentamiseen Pitkäsalmeeen ja siihen liittyvään vesialueen ruoppaamiseen Turun ja Kaarinan kaupungeissa sekä lupaa aloittaa työt ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä.

SUUNNITELMA

Johdanto Siirtoviemäri sijoitetaan Kaarinan Rauvolanlahden ja Turun välillä olevaan Pitkäsalmeeen. Siirtoviemärillä on tarkoitus johtaa nykyisin Kaarinan jätevedenpuhdistamolla käsiteltävät Kaarinan, Liedon sekä Turun Hirvensalon, Peltolan ja Kaksikerran jätevedet rakenteilla olevaan uuteen Turun Kakolanmäen jätevedenpuhdistamoon. Myöhemmin siirtoviemäriä pitkin johdetaan myös Paimion ja Piikkiön jätevedet. Jätevesien käsittelyn keskittämisellä pyritään pienentämään jätevesien aiheuttamaa ympäristökuormitusta.

Länsi-Suomen ympäristölupavirasto on 22.9.2003 myöntänyt Kakolanmäen jätevedenpuhdistamolle ympäristöluvan päätöksellään nro 47/2003/4. Vaasan hallinto-oikeus on 5.7.2004 antanut asiasta päätöksen nro 04/0217/3, joka on lainvoimainen. Puhdistamo on mitoitettu käsittelemään 280 000 asukkaan jätevedet. Tulevan veden keskimääräiseksi virtaamaksi on arvioitu 120 000 m³/d. Käsitellyt vedet johdetaan Turun satama-altaaseen.

Turun seudun puhdistamo Oy on Kakolanmäen jätevedenpuhdistamon toteutusta varten perustettu yhtiö. Sen omistavat puhdistamolle jätevetensä johtavat kuusi kuntaa: Turku, Rusko, Kaarina, Lieto, Paimio ja Piikkiö. Omistusosuudet on jaettu kuntien tuottaman jätevesikuormituksen suhteessa.

Merialueen yleiskuvaus

Pitkäsalmi on Turun ja Kaarinan edustan saaristoista merialuetta. Salmen pituus on noin 3 km ja leveys 0,25–1 km. Levein kohta on viemäriinjauksen eteläpäässä oleva Rauvolanlahti.

Siirtoviemäriin linjalla ei ole rantoja lukuun ottamatta matalia kohtia, vaan vesisyvyys vaihtelee 2–3 metrin välillä. Pohjakairausten mukaan pohja on savea usean metrin paksuudelta. Veden laatu kuuluu käyttökelpoisuusluokkaan välttävä.

Merenpinnan korkeushavainnot Turun mareografiasemalla (1922–2005) ilmoitettuna teoreettisesta keskivedestä ovat olleet seuraavat:

HW (maksimihavainto)	+1,30 m (9.1.2005)
MHW (vuosimaksimien keskiarvo)	+0,78 m
MW (keskivesi, teoreettinen)	±0 m
NHW (vuosiminimien keskiarvo)	-0,49 m
NW (minimihavainto)	-0,74 m (10.4.1934)

Keskivedenkorkeus MW₂₀₀₅ Turun kaupungin korkeusjärjestelmässä oli -0,296 m. Suunnitelman korkeudet on esitetty tässä järjestelmässä.

Kalalajisto ja kalastus Kalasto koostuu tyypillisesti särkikaloista sekä yleisesti merialueilla tavattavista lajeista. Vuoden 2004 seurannoissa Pitkäsalmesta tavattiin kymmenen eri lajia. Runsaimmin tavattuja lajeja ovat kuha, pasuri, kiiski, salakka ja ahven. Poikasnuottausten perusteella Pitkäsalmi on tärkeä lisääntymis- ja poikastuotantoalue kuoreelle, silakalle, salakalle, kuhalle ja ahvenelle. Alueen rehevyys suosii särkikaloja sekä sameassa vedessä viihtyvää kuhaa, joka on tärkein alueella lisääntyvä talouskala. Lisäksi alueella tavataan haukea ja madetta sekä vaelluskaloja vähäisessä määrin.

Pitkäsalmessa harjoitetaan kotitarve- ja virkistyskalastusta. Lähimmät ammattikalastuskäytössä olevat vesialueet sijaitsevat noin 2 km:n päässä Lemunaukolla.

Merialueen käyttö

Pitkäsalmen veneväylä (kulkusyvyys 2,1 m) on vilkkaasti liikennöity, ja sen varrella on useita pienvenesatamia. Turun kaupungin omistama 250-paikkainen Uittamon pienvenesatama sijaitsee siirtoviemäriinjauksen paalujen 2700–3100 kohdalla. Pitkäsalmen toisella puolella on kaksi pienempää venesatamaa: Hirvensalon omakotiyhdistyksen omistama Pitkäsalmen venevalkama sekä Laitasalmen venevalkama.

Pitkäsalmessa on Turun kaupungin omistama Uittamon soutu- ja melontakeskus noin paalun 2100 kohdalla.

Uittamon venesataman vieressä on suosittu uimaranta noin paalun 3200 kohdalla. Ispoisten uimaranta sijaitsee paalun 2400 kohdalla. Pitkäsalmen toisella puolella kauempana linjauksesta on myös Sorttamäen ja Moikoisten uimarannat.

Pitkäsalmessa ei ole uittotoimintaa.

Sedimentin laatu

Siirtoviemärin suunnitellulta linjaukselta on otettu sedimenttinäytteitä kolmesta näytepisteestä neljältä eri syvyydeltä. Näytepiste 1 sijaitsee lähellä Rauvolanlahtea siirtoviemärilinjauksen paalulla 650, näytepiste 2 Uittamon venesataman kohdalla linjauksen paalulla 3150 ja näytepiste 3 lähellä vesistöosuuden loppua Pihlajaniemen edustalla linjauksen paalulla 3550.

Orgaanisista tinayhdisteistä tutkittiin tributyyliitinan (TBT), dibutyyliitinan (DBT) ja trifenyylitinan (TPHT) pitoisuuksia. Tulokset on esitetty seuraavassa taulukossa:

Havaintopiste	Sedimenttinäyte (cm)	TBT		DBT		TPHT	
		µg/kg k.a.	µg/kg* k.a.	µg/kg k.a.	µg/kg* k.a.	µg/kg k.a.	µg/kg* k.a.
1 (PL 650)	0–5	41,5	54,3	27,9	36,5	<1	<1
	5–20	19,1	26,9	14	19,7	<1	<1
	20–50	<1	<1	<1	<1	<1	<1
	50–150	<1	<1	<1	<1	<1	<1
2 (PL 3150)	0–5	122	169,4	52,4	72,8	7,7	10,7
	5–20	114	155,7	62,9	85,9	12	17,3
	20–50	18,7	27,1	57,5	83,2	7,1	10,3
	50–100	<1	<1	<1	<1	<1	<1
3 (PL 3550)	0–5	112	154,7	56,9	78,6	5,6	7,7
	5–20	53,8	76,7	63	89,9	4,2	6
	20–50	<1	<1	<1	<1	<1	<1
	50–200	4,5	8,1	17,5	31,4	<1	<1

* = normalisoitu pitoisuus

Suurin TBT:n normalisoitu pitoisuus oli 169,4 µg/kg k.a. (kuivaainetta), joka todettiin Uittamon pienvenesataman edustalta otetusta pintasedimenttinäytteestä. TBT:n normalisoitu pitoisuus pintasedimentissä Pihlajaniemen edustalla oli 154,7 µg/kg k.a. ja lähellä Rauvolanlahtea 54,3 µg/kg k.a. Pihlajaniemen edustalla TBT:tä havaittiin syvyydelle 2,0 m asti.

Ympäristöministeriön sedimenttien ruoppaus- ja läjitysohjeen 19.5.2004 mukaan normalisoidun TBT-pitoisuuden ollessa alle 3 µg/kg k.a. (kuivaainetta) sedimentti tulkitaan haitattomaksi ruoppausmassaksi (taso 1). Normalisoidun TBT-pitoisuuden ollessa 3–200 µg/kg k.a. sedimentti tulkitaan mahdollisesti pilaantuneeksi ruoppausmassaksi ja sen läjityskelpoisuus arvioidaan tapauskohtaisesti. Normalisoidun TBT-pitoisuuden ollessa yli 200 µg/kg k.a. sedimentti tulkitaan pääsääntöisesti mereen läjityskelvottomaksi (taso 2). TBT:n normalisoidut pitoisuudet olivat kaikissa kolmessa havaintopisteessä tasojen 1 ja 2 välissä.

Sedimenttinäytteiden PCB-pitoisuudet olivat kaikissa kolmessa havaintopisteessä tasojen 1 ja 2 välissä. PAH-yhdisteiden sekä raskasmetalleista kadmiumin, kuparin, lyijyn, sinkin ja elohopean pitoisuudet Uittamon venesataman kohdalla ja Pihlajaniemen edustalla olivat tasojen 1 ja 2 välissä. Rauvolanlahden lähellä pitoisuudet jäivät alle tason 1.

Johdot ja kaapelit

Suunnitellun siirtoviemärilinjan kanssa risteävät tiedossa olevat putket ja kaapelit merialueella ovat seuraavat:

– Turku Energia Oy:n korkeajännitekaapeli Katariina–Papinsaari, paalu 899 (Länsi-Suomen vesioikeuden päätös 46/1992/4)

– Soneran romukaapeli, noin paalu 1450

– Turku Energia Oy:n kaukolämpöputki, paalu 1990 (Länsi-Suomen ympäristölupaviraston päätös 38/2004/4)

– Turun vesilaitoksen vesijohto, paalu 2109 (Länsi-Suomen vesioikeuden päätös 54/1984/4)

– Turku Energia Oy:n kaksi korkeajännitekaapelia Hirvensalo–Uittamo, paalu 2189 (Länsi-Suomen vesioikeuden päätös 47/1989/4)

– Kaapeli, omistaja tuntematon, paalu 2250

– Auria Networks Oy:n valokaapeli, paalu 2959 (ei lupaa)

– Pitkäsalmessa salmen suuntaisesti kulkeva Puolustusvoimien kaapeli, joka risteää siirtoviemärin kanssa lähempänä Pihlajaniemeä. Kaapelin tarkka sijainti ei ole tiedossa.

Lisäksi Pitkäsalmien keskellä kulkevat salmen suuntaisesti Aurian ja Soneran kaapelit.

Suojelukohteet

Siirtoviemärilinjaus kulkee Rauvolanlahden luonnonsuojelualueen (noin 29,5 ha) läpi. Lounais-Suomen ympäristökeskus on tehnyt luonnonsuojelualueen perustamisesta päätöksen 30.12.2004 dnro LOS-2003-L-373-251. Päätöksestä on valitettu, joten se ei ole lainvoimainen. Asia on käsitellyssä Turun hallinto-oikeudessa. Varsinais-Suomen maakuntakaavassa ja Turun yleiskaavassa Rauvolanlahti on osoitettu suojelualueeksi.

Rauvolanlahden luonnonsuojelualue sijoittuu Natura 2000-verkostoon kuuluvalla alueella Rauvolanlahti (FI0200060), joka on suojeltu sekä luontodirektiivin että lintudirektiivin perusteella. Natura-alueen pinta-ala on 367 ha. Siirtoviemärin kulkee Natura-alueella 440 m:n matkan.

Hakija on laatinut 9.9.2005 päivätyn Natura-tarveselvityksen, jossa on arvioitu siirtoviemärin toteuttamisen vaikutuksia Rauvolanlahden Natura-alueen luonnonarvoihin sekä esitetty miten haittavaikutuksia

voidaan lieventää. Selvityksen mukaan hankkeen toteuttaminen ei heikennä merkittävästi Rauvolanlahden Natura-alueen luonnonarvoa, joten luonnonsuojelulain (65–66 §) mukaisen arvioinnin laatiminen ei ole tarpeen.

Lisäksi Rauvolanlahti kuuluu valtakunnalliseen lintuvesiensuojeluohjelmaan ja on osa Rauvolanlahti–Friskalanlahden tärkeää lintualueita (FINIBA).

Muinaisjännökset

Muinaisjännösten osalta hankkeesta on pyydetty lausunto Museovirastolta ja sen perusteella on tehty viistokaikuluotoaus siirtoviemäriinjalla. Viistokaikuluotauksessa löydettiin yksi hylky noin paalun 715 kohdalta 15 metrin etäisyydeltä suunnitellun linjauksen keskilinjasta. Kohde nousee pohjasedimentin yläpuolelle 0,6 metriä. Siirtoviemäriin asennustyö toteutetaan niin, ettei hylkyä vahingoiteta.

Siirtoviemäri

Viemäriinja alkaa nykyiseltä Kaarinan jätevedenpuhdistamolta ja liittyy Turussa Fleminginpuiston viemäritunneliin. Vesistöosuuden (paaluväli 465–3664) pituus on noin 3,2 km. Linjan alkupäähän Kaarinan jätevedenpuhdistamolle rakennetaan jätevedenpumppaamo.

Kaarinan päässä putkilinja rantautuu jätevedenpuhdistamon edustalla sijaitsevan altaan luoteiskulman tuntumaan. Turun päässä rantautumiskohtana on Heikkilän kasarmin edustalla sijaitseva lahdenpohjukka. Muualla putkilinja sijaitsee salmen suuntaisesti laivaväylän ja pohjoisrannan välissä. Siirtoviemäriin linjaus on esitetty hakemuksen täydennykseen sisältyvässä, 27.10.2006 päivätyssä yleiskartassa VHT 4347-C3780-200A, mittakaava 1:5000.

Putkilinja muodostuu kahdesta rinnakkain asennettavasta DN 800 muoviputkesta, joiden paineluokka on PN 10. Putkikoot on valittu siten, että putket pystyvät yhdessä välittämään mitoitusvuoden huipputuntivirtaaman. Putket upotetaan betonipainojen avulla meren pohjaan. Painon halkaisija on 1200 mm ja painotus vähintään 100 %.

Putket asennetaan sellaiseen syvyyteen, ettei niistä aiheudu haittaa vesiliikenteelle tai muulle vesistön käytölle eivätkä jäät pääse vaurioittamaan putkia. Uittamon venesataman kohdalla putket upotetaan niin, että betonipainon laki on tasossa -3,0 m (Turun korkeusjärjestelmässä), mikä vastaa Pitkäsalmen veneväylän kulkusyvyyyttä 2,1 m. Muissa kohdissa putket upotetaan niin, että betonipainon laki on tasossa -2,2 m (Turun korkeusjärjestelmässä).

Ruoppaus

Pohjaa ruopataan tarvittavissa kohdin riittävän asennussyvyyden aikaansaamiseksi. Lisäksi pohjaa ruopataan rantavyöhykkeillä. Asennustyömaa-alueen leveys on noin 5–10 m. Ruoppausmassojen määrä on noin 10 000 m³tr, ja ne sijoitetaan takaisin ruopattuun uraan putken täytöksi. Mahdollisille ylijäämämassoille haetaan tarvittaessa erikseen lupa.

Natura-alueella ruopattava matka on noin 250 m (veden syvyys alle 2 m). Ylimääräisiä ruoppausmassoja ei sijoiteta Natura-alueelle.

Työn toteutus

Putkisolot hitsataan rannassa sopivan pituisiksi putkiosuuksiksi, joihin kiinnitetään betonipainot. Putket uitetaan asennuskohtiin ja liitetään yhteen esimerkiksi laippaliitoksien sekä upotetaan pohjaan ruopattuun uraan. Jos putkien asennus tapahtuu talvella, jähän sahaan railo, johon putket upotetaan.

Risteävien kaapeleiden kohdalla putket lasketaan varovasti kaapelin päälle ja asennuksen onnistuminen varmistetaan sukeltajan avulla. Tarvittaessa kaapelia upotetaan syvemmälle sedimenttiin esimerkiksi käyttämällä voimakasta vesisuihkua tarvittavan upotusuran aikaansaamiseksi.

Risteävien putkien osalta sovitaan erikseen putken omistajan kanssa risteämisen toteutustavasta.

Siirtoviemäri rakennetaan vuosina 2007–2008. Natura-alueella rakennustyöt tehdään loppusyksystä tai talvella. Linjan tulee olla valmis vesien kääntämistä varten kesällä 2008.

Kiinteistötiedot

Kaarinan päässä siirtoviemäriin rantautumiskohta sijaitsee Kaarinan kaupungin Vaarniemen kylän yhteisen vesialueen RN:o 876:1 sekä Kapon ja Rauvolan kylän yhteisen vesialueen RN:o 876:1 rajalla. Turun päässä siirtoviemäriin rantautumiskohta on Turun kaupungin Vähäheikkilän kylän tilalla Vähäheikkilä RN:o 1:4.

Vesialueella kaapelilinja kulkee Kaarinan kaupungin Vaarniemen kylässä yhteisellä vesialueella (rauhoituspää) RN:o 876:1, Turun kaupungin Ispoisen kylässä yhteisellä vesialueella RN:o 876:1, Turun kaupungin Uittamon kylässä tiloilla Kaarninko RN:o 1:203, Koskelan vesialue RN:o 1:207, Uittamo RN:o 1:263, Fjällbo RN:o 1:9 ja Uittamon asunto RN:o 1:184, Turun kaupungin Moikkoisen kylässä yhteisellä vesialueella RN:o 876:1, Turun kaupungin Uittamon kylässä tiloilla Storäng RN:o 1:10, Mondolin RN:o 1:7, Uittamon asunto RN:o 1:184, Uittamon kansanpuisto RN:o 1:265 ja Lisäheikkilä RN:o 1:264 sekä Turun kaupungin Vähäheikkilän kylässä tilalla Vähäheikkilä RN:o 1:4.

Arvio vaikutuksista

Putkien asennus- ja ruoppaustyöstä aiheutuvat haitat ovat vähäisiä ja työnaikaisia, eikä siirtoviemäristä aiheudu pysyvää haittaa vesistöille tai sen käytölle. Asennustyön aikana aiheutuu tilapäistä häiriötä veneliikenteelle ja virkistyskäytölle. Työ pyritään toteuttamaan niin, että työnaikaiset haitat vesiliikenteelle, virkistyskäytölle ja luonnonsuojelulle jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Putkien asennussyvyys on valittu sellaiseksi, etteivät ne rajoita muuta vesistön käyttöä. Alueella olevien risteävien putkien ja kaapeleiden siirrot ja muutokset toteutetaan niiden omistajien kanssa sovittavalla tavalla. Ruoppauksesta aiheutuu tilapäistä ja paikallista veden samentumista. Hankkeella ei ole vaikutusta muinaismuistoihin.

Hankkeen vaikutukset Rauvolanlahden Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen ja luonnonsuojelualueen luontoarvoille jäävät vähäisiksi. Rakentamisen vaikutukset ilmenevät pääasiassa veden laadussa. Linnustoon ei kohdistu haittaa, kun rakennustyö tehdään pesimis- ja muuttoajan ulkopuolella. Siirtoviemäriin rakentaminen hajottaa järviruokokasvustoa, mikä toisaalta vesipinta-alan lisääntymisen myötä monipuolistaa vesilinnustoa ja kasvistoa. Suurin haitta syntyy rakentamisen aikana, jolloin vesi samenee ja ruoppauksesta vapautuu ravinteita veteen. Käyttöön otettu siirtoviemäri vähentää lahdelta tulevaa jätevesikuormitusta.

Hakijan mukaan hankkeesta saatava hyöty on siitä johtuvaan vahinkoon, haittaan tai muuhun edunmenetykseen huomattava. Jätevesien käsittely uudella Kakolanmäen puhdistamolla pienentää ympäristön kuormitusta, koska uuteen puhdistamoon tulee tehokas käsittelyprosessi ja lisäksi ympäröivien kuntien vesistökuormitus poistuu paikoittain pienempien puhdistamojen sulkemisen myötä. Hankkeen haitat ovat vähäisiä, työnaikaisia häiriöitä, jotka aiheutuvat putkien asennus- ja ruoppauksesta.

Tarkkailu

Siirtoviemäriin kummankin putken vesistöosuuden molempiin päihin asennetaan virtaamamittarit ja kaukovalvontayhteys, jotta mahdolliset vuodot mereen havaitaan nopeasti.

Korvaukset

Hakemussuunnitelman mukaisesta hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu vesilain mukaan korvattavaa haittaa, vahinkoa tai edunmenetystä vesialueen omistajille tai muille tahoille.

Merenkulkupiirin lausunto

Saaristomeren merenkulkupiiri on antanut 1.9.2005 lausunnon, jonka mukaan paineviemäriin rakentamiselle Pitkäsalmee ei ole estettä. Putki ei saa mataloitaa yleisesti käytettyjä vesikulkuväyliä. Alueella on virallisia väyliä ja yleisesti käytettyjä vesiliikennereittejä. Pitkäsalmen veneväylän vastuu kuuluu Turun kaupungille. Putki on tarvittaessa merkittävä Merenkululaitoksen ohjeiden mukaisesti. Jos asennustyöt vaikeuttavat vesiliikennettä, asiasta on ilmoitettava paikallisesti kuulutuksin etukäteen. Valmistuneesta hankkeesta on välittömästi toimitettava piirros tai kartta merenkulkupiiriin. Karttaotteesta tai piirroksista tulee näkyä mittakaava sekä putken koordinaatit sen laskeutuessa vesistöihin.

Töiden aloittaminen muutoksenhausta huolimatta

Turun seudun puhdistamo Oy on hakenut lupaa siirtoviemäriin rakentamistöiden ja ruoppauksen aloittamiseen hakemussuunnitelmassa esitetyn mukaisesti jo ennen lupapäätöksen lainvoimaiseksi tuleamista.

HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Ympäristölupavirasto on vesilain 16 luvun 6, 7, 7 a ja 8 §:ssä säädettyllä tavalla kuuluttamalla asiasta ympäristölupavirastossa ja Turun ja Kaarinan kaupungeissa varannut tilaisuuden muistutusten ja vaatimusten tekemiseen ja mielipiteiden esittämiseen hakemuksen johdosta 6.4.–8.5.2006.

MUISTUTUKSET, VAATIMUKSET JA MIELIPITEET

1) **Lounais-Suomen ympäristökeskus** on katsonut, että putkilinjauksen paaluvälillä 2700–3650 (Uittamon pienvenesatama – Heikkilän kasarmi) ruoppausmassat ovat pilaantuneita, mikäli dibutyylitinapitoisuudetkin huomioidaan tributyyl- ja trifenyylitinan summapiitoisuuden lisäksi. Työstä aiheutuu samentumishaittaa, ja ottaen huomioon sedimenttien pilaantuneisuuden paaluvälillä 2700–3650 siitä saattaa aiheutua vesistön pilaantumista. Siirtoviemäriin rakentamiseen Pitkäsalmeeen voidaan myöntää lupa, mikäli putket voidaan asentaa meren pohjaan pelkästään painottamalla ilman, että pohjaa kaivetaan. Vaihtoehtoisesti, jos pohjaa kaivetaan, työalue tulee eristää työn ajaksi tehokkaasti ainakin paaluvälillä 2700–3650, jottei hienoainesta pääse leviämään veneväylälle ja laajemmalle alueelle.

Hakijan on seurattava hankkeen vaikutuksia vesistöön Lounais-Suomen ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla. Tarkkailuohjelmaesitys on toimitettava ympäristökeskukselle hyvissä ajoin, vähintään kuukautta ennen töiden aloittamista. Tarkkailuohjelmaan tulee sisältyä ehdotus työnaikaisesta seurannasta. Töiden aloittamisesta ja valmistumisesta on tehtävä kirjallinen ilmoitus Lounais-Suomen ympäristökeskukselle.

Mikäli luvan myöntämisen edellytykset ovat olemassa, hakijalle voidaan myöntää myös töidenaloittamislupa.

Ympäristökeskus on todennut antaneensa 30.11.2005 hakijalle lausunnon tämän laatimasta Natura-arvion tarveselvityksestä ja katso-neensa, että hankkeen vaikutukset on arvioitu riittävästi ja asianmu-kaisella tavalla. Luonnonsuojelualueen perustamispäätöksen osalta ympäristökeskus on todennut, että koska päätöksestä on valitettu, eivät rauhoitusmääräykset ole voimassa eikä poikkeusta määräyk-siin ole mahdollista myöntää. Poikkeuslupa on tarpeen, jos suojelu-alueen perustamista koskeva päätös saa lainvoiman ennen siirto-viemäriin rakentamista.

2) **Kaarinan kaupungin ympäristönsuojelulautakunta** on katso-nut, että hankkeen vaikutukset Natura 2000 -verkostoon kuuluvaan alueeseen jäävät vähäisiksi, ja on poltanut hanketta.

Haitallisten vaikutusten vähentämiseksi lautakunta on esittänyt, että kaivutyöt tehdään hakemuksen mukaisesti lintujen pesimis- ja muut-toajan ulkopuolella. Lisäksi se on esittänyt, että ruoppaustöiden yh-teydessä syvennetään viemäriin vieressä olevia allikoita ja lam-

pareita, selvitetään mahdollisuudet sijoittaa mahdolliset ylijäämämaat vesialueelle sekä rakennetaan mahdollisista ylijäämämassoista avovesialueelle maapedoilta suojassa olevia keinosaaria vesilintujen pesimis- ja oleskelupaikoiksi. Hakijoiden tulee korvata hankkeen yhteydessä Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen luontopoluille ja karjalaitumille aiheutuvat haitat ja vahingot.

3) **Turun kaupungin ympäristö- ja kaavoituslautakunta** on katsonut, että ruoppaukset on toteutettava syyskuun ja huhtikuun välisenä aikana. Likaantuneen alueen laajuus on selvitettävä 2–3 lisänäytteen avulla.

HAKIJAN SELITYS

Lounais-Suomen ympäristökeskuksen lausunnosta hakija on todennut, että paaluvälillä 2700–3650 putkilinja sijaitsee veneväylän ja Uittamon venesataman välissä. Tässä kohdassa veneiden kulkusyvyyden vaatimaa putkien asennussyvyyttä ei saada aikaan pelkästään putket painottamalla, vaan pohjaa on myös ruopattava. Hakijan näkemyksen mukaan eristämistoimenpiteet koko paaluvälillä eivät ole tarpeen. Jos eristäminen kuitenkin katsotaan tarpeelliseksi, voidaan työalue tarvittaessa eristää lausunnossa esitetyllä tavalla. Vaihtoehtoisesti voidaan myös käyttää sellaisia asennustekniikoita, joissa pohjan kiintoaineen liikkeellelähtö on vähäisempää, esimerkiksi putkien upottamista pohjasedimenttiin korkeapaineisen vesisuihkun avulla.

Kaarinan kaupungin ympäristönsuojelulautakunnan muistutuksesta hakija on lausunut, että allikoiden ja lampareiden syventäminen on erillinen asia eikä se kuulu tämän lupahakemuksen piiriin. Ylijäämämassojen sijoittamisesta päätetään myöhemmässä vaiheessa yhdessä valitun urakoitsijan kanssa, ja tarvittaessa sitä koskevat luvat haetaan erikseen. Natura 2000 -verkostoon kuuluvalla alueelle mahdollisesti aiheutuvat vahingot todetaan työn suorittamisen jälkeen, jolloin myös sovitaan niiden korvaamisesta tai korjaamistoimenpiteistä.

Turun kaupungin ympäristö- ja kaavoituslautakunnan muistutukseen hakijalla ei ole ollut huomautettavaa. Lisänäytteiden ottaminen likaantuneen alueen laajuuden selvittämiseksi aloitetaan välittömästi.

HAKEMUKSEN MUUTOS

Hakija on 1.11.2006 toimittanut ympäristölupavirastoon hakemuksen muutoksen, joka koskee siirtoviemärin linjauksen muuttamista paaluvälillä 1500–2160. Päivitetty siirtoviemärilinjaus on esitetty muutoshakemukseen sisältyvässä, 27.10.2006 päivätyssä yleiskartassa VHT 4347-C3780-200A, mittakaava 1:5000.

Muutos johtuu suunnitellun siirtoviemärilinjan ja Turku Energian kaukolämpöputken risteämisestä linjauksen paalulla 1990. Asiasta antamassaan lausunnossa Turku Energia on katsonut, että siirtoviemärilinja tulee viedä risteämisen kohdalla rantaveteen, jossa on helpompi

toteuttaa risteämän vaatimat toimenpiteet. Muutoksen myötä siirtoviemäri linja pitenee noin 40 metrillä.

Vesialueella linjausmuutos koskee Turun kaupungin Ispoisen kylän yhteistä vesialuetta RN:o 876:1 sekä Turun kaupungin Uittamon kylän tilaa Kaarninko RN:o 1:203. Tilan Kaarninko RN:o 1:203 osalta muutos on vähäinen. Ranta-alueella siirtoviemäri tulee Turun kaupungin Ispoisen kylän tilan RN:o 35:1 edustalle.

Yhteisen vesialueen RN:o 876:1 kaikki osakastilat sekä tila RN:o 35:1 ovat Turun kaupungin omistuksessa. Turun kiinteistölaitos on ilmoittanut, ettei sillä tilojen omistajan edustajana ole huomautettavaa siirtoviemäriin uudesta linjauksesta.

SEDIMENTTIEN LISÄNÄYTTEET

Hakija on 19.12.2006 toimittanut ympäristölupavirastoon raportin sedimenttien lisänäytteistä. Tarkoituksena oli tarkentaa ruoppausmassojen pilaantuneisuutta.

Sedimenttinäytteet otettiin kolmesta tutkimuspisteestä Uittamon pienvenesataman lähialueelta: tutkimuspisteestä 4 paalulla 2 600, tutkimuspisteestä 5 paalulla 3 000 ja tutkimuspisteestä 6 paalulla 3 250. Näytteitä otettiin kolmelta eri syvyydeltä.

Havaintopiste	Sedimenttinäyte (cm)	TBT		DBT		TPhT	
		µg/kg k.a.	µg/kg* k.a.	µg/kg k.a.	µg/kg* k.a.	µg/kg k.a.	µg/kg* k.a.
4 (PL 2600)	0-5	12	17,1	<5	<5	<5	<5
	5-20	5,3	7,6	<5	<5	<5	<5
	20-50	<5	<5	<5	<5	<5	<5
5 (PL 3000)	0-5	18	25,7	6,8	9,7	<5	<5
	5-20	20	28,5	<5	<5	<5	<5
	20-50	<5	<5	<5	<5	<5	<5
6 (PL 3250)	0-5	<5	<5	<5	<5	<5	<5
	5-20	<5	<5	<5	<5	<5	<5
	20-50	<5	<5	<5	<5	<5	<5

* = normalisoitu pitoisuus

Suurin TBT:n normalisoitu pitoisuus oli 28,5 µg/kg k.a. (kuivaainetta), joka havaittiin tutkimuspisteestä 5 otetusta sedimenttinäytteestä. Pitoisuus on tasojen 1 ja 2 välissä. Saman tutkimuspisteen pintasedimenttinäytteestä havaittiin DBT:n normalisoitu pitoisuus 9,7 µg/kg k.a. Trifenyylitinan (TPhT), tetrabutyylitinan (TeBT), monobutyylitinan (MBT) ja difenyylitinan (DPhT) pitoisuudet olivat alle määrittämissä rajat.

PCB-yhdisteistä todettiin ainoastaan kongeneeriä 153, jonka normalisoitu pitoisuus oli suurimmillaan 28 µg/kg k.a. tutkimuspisteessä 5. Pitoisuus jää alle tason 2. PAH-yhdisteiden sekä raskasmetallien pitoisuudet olivat kaikissa tutkimuspisteissä selvästi alle tason 2.

Ympäristöministeriön sedimenttien ruoppaus- ja läjitysohjeen 19.5.2004 mukaan ruoppausmassa luokitellaan pilaantuneeksi ja pääsääntöisesti mereen läjityskelvottomaksi, jos haitta-aineen normalisoitu pitoisuus ylittää tason 2. Pitkäsalmen merialueelta ei tämän lisätutkimuksen perusteella esiintynyt tason 2 ylittävä haitta-ainepitoisuuksia.

YMPÄRISTÖLUPAVIRASTON RATKAISU

Luparatkaisu

Ympäristölupavirasto myöntää Turun seudun puhdistamo Oy:lle luvan siirtoviemärin rakentamiseen Pitkäsalmeen ja vesialueen ruoppaamiseen hakemuksen mukaisesti Turun ja Kaarinan kaupungeissa. Siirtoviemäri rakennetaan hakemuksen muutokseen sisältyvän, 27.10.2006 päivätyn yleiskartan VHT 4347-C3780-200A, mittakaava 1:5000 osoittamaan paikkaan.

Ympäristölupavirasto myöntää Turun seudun puhdistamo Oy:lle pysyvän käyttöoikeuden siirtoviemärilinjaa varten tarvittavaan osaan Kaarinan kaupungin Vaarniemen kylässä sijaitsevasta yhteisestä vesialueesta (rauhoituspiiri) RN:o 876:1, Turun kaupungin Ispoisen kylässä sijaitsevasta yhteisestä vesialueesta RN:o 876:1, Turun kaupungin Uittamon kylässä sijaitsevasta kiinteistöistä Kaarninko RN:o 1:203, Koskelan vesialue RN:o 1:207, Uittamo RN:o 1:263, Fjällbo RN:o 1:9, Uittamon asunto RN:o 1:184, Storäng RN:o 1:10, Mondolin RN:o 1:7, Uittamon kansanpuisto RN:o 1:265 ja Lisäheikkilä RN:o 1:264, Turun kaupungin Moikkoisen kylässä sijaitsevasta yhteisestä vesialueesta RN:o 876:1 sekä Turun kaupungin Vähäheikkilän kylässä sijaitsevasta kiinteöstä Vähäheikkilä RN:o 1:4.

Hankkeesta ja vähäisen käyttöoikeuden myöntämisestä toiselle kuuluviin vesialueisiin ei ennalta arvioiden aiheudu vesilain mukaan korvattavaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmentystä.

Luvan saajan on noudatettava vesilain säännöksiä ja seuraavia lupamääräyksiä.

Lupamääräykset

1) Uittamon venesataman kohdalla siirtoviemäri painoineen on asennettava niin, että betonipainon laki on vähintään tasossa -3,0 m (Turun korkeusjärjestelmä). Muualla ranta-alueita lukuun ottamatta siirtoviemäri painoineen on upotettava niin, että betonipainon laki on vähintään tasossa -2,2 m (Turun korkeusjärjestelmä). Kaivanto on täytettävä asianmukaisesti ja ympäristöön sopeutuvaksi. Siirtoviemäri on asennettava siten, ettei se mataloita yleisesti käytettyjä vesikulkuväyliä. Siirtoviemäri on painotettava siten, että se pysyy paikallaan.

2) Ruoppaustyöt on tehtävä ajalla 1.9.–30.4.

Linjauksen paaluvälillä 2700–3650 siirtoviemäri on upotettava pohjasedimenttiin vesisuihkun avulla tai muulla vastaavalla kiintoaineen liikkeelleläähtöä pienentävällä tavalla siellä missä se pohjan laadun vuoksi on mahdollista.

3) Siirtoviemäriin linjaukselta ruopattut massat saadaan sijoittaa takaisin mereen siirtoviemäriin täytöksi. Mahdollisten ylijäämämassojen sijoittamiselle on haettava lupa erikseen. Sille linjauksen osalle, joka sijoittuu Natura 2000 -verkostoon kuuluvalla alueella, ei saa sijoittaa ylimääräisiä massoja.

4) Rakennustyöt on tehtävä siten ja sellaisena aikana, että merialueelle ja sen käytölle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa. Natura 2000 -verkostoon kuuluvalla alueella rakennustöitä ei saa tehdä lintujen pesimis- ja muuttoaikana 15.4.–31.7.

Jos työt tehdään merialueen ollessa jäässä, on kohdat, joissa työn vuoksi jäätä on rikottu tai jään kantavuus on huonontunut, merkittävä asianmukaisesti.

5) Työt on tehtävä vaurioittamatta merialueella olevia johtoja ja kaapeleita.

6) Siirtoviemäriin sijainti merialueella on merkittävä Merenkulkulaitoksen ohjeiden mukaisesti. Merkintään käytettävät laitteet on pidettävä kunnossa.

7) Siirtoviemäri on pidettävä tarkoitustaan vastaavassa kunnossa.

8) Töiden päätyttyä rakennuspaikat on saatettava asianmukaiseen ja maisemallisesti hyväksyttävään kuntoon.

9) Luvan saajan on tarkkailtava siirtoviemäriin rakennustyön vaikutuksia merialueella Lounais-Suomen ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla. Ehdotus tarkkailuohjelmaksi on toimitettava Lounais-Suomen ympäristökeskuksen hyväksyttäväksi vähintään kuukautta ennen töiden aloittamista.

10) Töiden suorittamisesta mahdollisesti aiheutuva, välittömästi ilmenevä vahinko on viipymättä korvattava vahingonkäräjälle.

11) Työt on aloitettava ja saatettava olennaisilta osiltaan loppuun kolmen vuoden kuluessa siitä lukien, kun tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi uhall, että lupa ja myönnetty käyttöoikeudet raukeavat.

12) Töiden aloittamisesta on etukäteen ilmoitettava kirjallisesti Lounais-Suomen ympäristökeskukselle sekä Turun ja Kaarinan kaupunkien ympäristönsuojeluviranomaisille.

13) Töiden valmistumisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti ympäristölupavirastolle, Lounais-Suomen ympäristökeskukselle, Turun ja Kaarinan kaupunkien ympäristönsuojeluviranomaisille sekä Saaristomeren merenkulkupiirille.

Valmistumisilmoitukseen on liitettävä siirtoviemäriin lopullista sijaintia merialueella osoittava kartta ja pituusleikkauspiirustus, selvitys tai

piirustus kaivantojen täyttämistä, selvitys siirtoviemäriin merkintätavasta sekä koordinaattiluettelo siirtoviemäriin sijainnista.

Perustelut

Siirtoviemäriin rakentaminen on tarpeen jätevesien johtamiseksi Kaarinan jätevedenpuhdistamolta uudelle Kakolanmäen jätevedenpuhdistamolle. Siirtoviemäriin rakentaminen liittyy Kakolanmäen jätevedenpuhdistamohankkeeseen ja on samalla osa Turun seudun jätevesien käsittelyn kokonaisratkaisua.

Siirtoviemäri kulkee mahdollisimman lyhyen matkan Rauvolanlahden Natura-alueella. Vaihtoehtoista linjausta ei ole. Siirtoviemäriin rakentaminen vähentää Rauvolanlahdelle tulevaa jätevesikuormitusta, mikä parantaa lahden ympäristön tilaa. Natura-alueella rakennustyöt tehdään lintujen pesimis- ja muuttoajan ulkopuolella. Rakentamisai- kainen veden samenneminen on paikallista ja ohimenevää.

Riittävän asennussyvyyden aikaansaamiseksi siirtoviemäriin linjaukselta on ruopattava sedimenttejä myös kohdista, joissa on todettu kohonneita haitta-ainepitoisuuksia. Näidenkin ruoppausmassojen si- joittaminen takaisin mereen putken täytöksi voidaan sallia, kun ote- taan huomioon ruopattavien massojen määrä, sedimenttinäytteiden analyysitulokset sekä paaluvälin 2700–3650 osalla linjausta annettu erillismääräys.

Siirtoviemäriin rakentamisesta saatava hyöty on huomattava verrat- tuna siitä aiheutuvaan vahinkoon, haittaan tai muuhun edunmene- tykseen. Hyötynä on se, että Kaarinan, Liedon sekä Turun Hirvensa- lon, Peltolan ja Kaksikerran sekä Paimion ja Piikkiön jätevedet saa- daan käsiteltäväksi tehokkaasti Kakolanmäen puhdistamossa. Hait- tana on veden ruoppauksen aikainen samenneminen ja rakennustöis- tä aiheutuva häiriö.

Lainkohdat

Vesilain 2 luvun 6 §:n 2 momentti, 11 §, 7 §:n 2 momentti, 4 luvun 6 §

Töidenaloittamislupa

Ympäristölupavirasto myöntää Turun seudun puhdistamo Oy:lle lu- van aloittaa työt ennen tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä.

Luvan saajan on ennen töihin ryhtymistä talletettava Länsi-Suomen lääninhallitukseen 10 000 euron suuruinen vakuus niiden vahinko- jen, haittojen ja kustannusten korvaamisesta, jotka päätöksen ku- moaminen tai luvan määräysten muuttaminen voi aiheuttaa.

Perustelut

Tämän hakemuksen mukaiset toimenpiteet ovat osa Kakolanmäen jätevedenpuhdistamohanketta. Siirtoviemäriin käyttöönotto kesällä 2008 edellyttää, että tämän hakemuksen mukaiset työt voidaan aloit- taa vuonna 2007.

Työt ja toimenpiteet ovat sellaisia, että niiden suorittamisen jälkeen olot voidaan olennaisilta osin palauttaa entisen veroisiksi siinä ta- pauksessa, että lupa evätään tai sen ehtoja muutetaan.

Lainkohta

Vesilain 2 luvun 26 §:n 1 momentin 1 kohta

Lausunto muistutuksista ja vaatimuksista

Lounais-Suomen ympäristökeskuksen lausunnossa esitetyt vaatimukset hankkeen tarkkailusta sekä töiden aloittamisesta ja valmistumisesta tehtävästä ilmoituksesta on otettu huomioon lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla. Ympäristölupavirasto toteaa, että riittävän kulkusyvyuden saavuttamiseksi siirtoviemärin asentaminen mereen paaluvälillä 2700–3650 pelkästään painottamalla ei ole mahdollista. Haittojen estämistä koskeva vaatimus on otettu huomioon lupamääräyksestä 2) ilmenevällä tavalla. Ympäristölupavirasto katsoo, että esitetty menettely on riittävä toimenpide ottaen huomioon ruopattavien massojen määrä ja sedimenttinäytteiden analyysitulokset. Asiakirjoista saatavan selvityksen mukaan menetelmä soveltuu puheena olevaan tapaukseen. Tributyyli- ja trifenyylitinan normalisoitujen pitoisuuksien summa ei ylitä arvoa 200 µg/kg k.a. (kuiva-ainetta) yhdessäkään havaintopisteessä. Hankkeessa on kyse putkien upottamisesta pohjaan, jolloin kiintoaineen liikkeellelähtö on vähäisempää kuin varsinaisessa ruoppauksessa ja läjityksessä.

Kaarinan kaupungin ympäristönsuojelulautakunnan muistutuksessaan esittämä kaivutöiden ajoittaminen lintujen pesimis- ja muuttoajan ulkopuolelle on otettu huomioon lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla. Allikoiden ja lampareiden syventämisestä ruoppausten yhteydessä, ylijäämämassojen sijoittamisesta vesialueelle sekä keinosaarien rakentamisesta ympäristölupavirasto toteaa, että ne eivät kuulu tähän lupahakemukseen. Korvausta koskevan vaatimuksen osalta ympäristölupavirasto toteaa, että luvan saaja on vastuussa hankkeesta aiheutuvista vahingoista lupamääräysten mukaisesti.

Turun kaupungin ympäristö- ja kaavoituslautakunnan muistutuksessa esitetty vaatimus ruoppausten ajoittamisesta on otettu huomioon lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla. Sedimenttien lisänäytteet on otettu.

KÄSITTELYMAKSU

Tästä päätöksestä peritään käsittelymaksu 1 512 euroa.

Perustelut

Maksu on määrätty valtion maksuperustelain ja ympäristölupaviraston maksullisista suoritteista annetun ympäristöministeriön asetuksen (1238/2003) 2 §:n ja asetuksen liitteen maksutaulukon mukaisesti.

Maksutaulukon mukaan, jos päätösasiakirja sisältää useita maksutaulukossa maksulliseksi säädettyjä vesitalousasioita koskevia päätöksiä siten, että ne muodostavat samaa tarkoitusta palvelevan kokonaisuuden asiassa, asian käsittelystä peritään korkeimpaan maksuluokkaan kuuluvan asian käsittelymaksun suuruinen maksu. Vesilain mukaisesta ruoppausta tai vesialueen täyttöä koskevan hakemuksen käsittelystä peritään 1 120 euroa, jos hakemus koskee 4 000–20 000 m³tr:n ruoppausta tai täyttöä. Tämän hakemuksen

mukaiset massat koskevat noin 10 000 m³tr:n ruoppausta, mikä on hakemuksen mukaisista erillisistä hankkeista korkeimpaan maksuluokkaan kuuluva hanke.

Maksu peritään 35 % taulukon mukaista maksua korkeampana, koska asian käsittelyn vaatima työmäärä on ollut suurempi kuin taulukossa mainittu.

MUUTOKSENHAKU Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Liite Valitusosoitus

Leena Simpanen

Kalevi Tikka

Pertti Seppänen

Anna Vaalasaranta

Päätöksen tekemiseen ovat osallistuneet ympäristöneuvokset Leena Simpanen, Kalevi Tikka (tarkastava jäsen) ja Pertti Seppänen. Asian on esitellyt esittelijä Anna Vaalasaranta.
AMV/ts

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen Länsi-Suomen ympäristölupaviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitusaika Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **6.8.2007**.

Valitusoikeus Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuin-ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, alueelliset ympäristökeskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Valituksen sisältö Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@om.fi)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet Valituskirjelmään on liitettävä

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituksen toimittaminen ympäristölupavirastoon

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava kaksin kappalein Länsi-Suomen ympäristölupaviraston kirjaamoon. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Länsi-Suomen ympäristölupaviraston yhteystiedot

käyntiosoite:	Panimokatu 1, 00580 Helsinki
postiosoite:	PL 115, 00231 Helsinki
puhelin:	020 490 121 (vaihde)
telekopio:	(09) 726 0233
sähköposti:	kirjaamo.lsy@ymparisto.fi
aukioloaika:	klo 8 - 16.15

Oikeudenkäyntimaksu Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 82 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.